

BESLUT

2020-05-06 Dnr: 20/00832
och 893

SAKEN

Utrikesbyrån – De sista vita valen, SVT2, 2020-03-04 och 2020-03-10, program om väljargrupper i USA; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Programmet frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

PROGRAMMET

I programmet, som sändes i repris sex dagar senare, diskuterade en amerikansk komiker och en politiker sina personliga erfarenheter av amerikansk politik tillsammans med en programledare och en professor i nordamerikastudier. I inledningen av programmet sades bland annat följande.

(Speaker) – I USA registreras människors etnicitet, eller ras som man säger, redan vid födseln. [...] Men myndigheterna bestämmer inte hur man definierar sig. Det är man själv som uppger vilken, eller vilka, så kallade raser man tillhör.

ANMÄLNINGARNA

Anmälarna anför sammanfattningsvis följande.

Det påstods felaktigt i programmet att amerikanska myndigheter registrerar landets invånares ras vid födseln. I själva verket uppger amerikaner frivilligt och anonymt hur de identifierar sig utifrån ras och etnicitet. Vidare påstod programledaren och den medverkande politikern felaktigt att jämlikhetsdata är förbjudet i Sverige. Det är fullt möjligt att även be svenskar att frivilligt och anonymt uppge hur de själva identifierar sig utifrån ras och etnicitet.

Det påstods felaktigt i programmet att Sverige och USA delar in valdistrikt på samma sätt. I USA utformar politiska partier valdistrikten, vilket inte är fallet i Sverige.

Det var fel att bara bjuda in en politiker till programmet. Politikern framställdes dessutom som objektiv trots att hon inte var det.

AKTUELL BESTÄMMELSE

Sveriges Television AB ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden har granskat det aktuella programmet mot bakgrund av anmälningarna. Enligt nämndens bedömning strider programmet inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens andre vice ordförande Ulrik von Essen efter föredragning av Elin Ackerberg.

På granskningsnämndens vägnar

Ulrik von Essen

Elin Ackerberg

Originalhandlingar med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.